

Základní škola Nižbor, okres Beroun

Školní 25, 267 05 Nižbor

Tel. +420 725 956 383, IČO 75030047

PREVENTIVNÍ PROGRAM ZŠ NIŽBOR

2023 - 2024

1. Charakteristika školy

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola, Školní 25, Nižbor
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Ivana Vrbková
Telefon na ředitele	311 512 000
E-mail na ředitele	reditelna @zsnizbor.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Pavlína Kupková		
Telefon	+420 725 956 383		
E-mail	kupkova@zsnizbor.cz		
Specializační studium	ne		
Realizátor vzdělávání			

Jméno výchovného poradce	Mgr. Ivana Vrbková		
Telefon	311512000		
E-mail	reditelna @zsnizbor.cz		
Specializační studium	ne		
Realizátor vzdělávání			

Jméno školního psychologa	Nemáme
Telefon	
E-mail	

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ – I. stupeň	5	85	8 uč. + 3 vychovatelky ŠD + 2 AP
ZŠ - II. stupeň	-	-	-
Celkem pedagogů na škole*			12

2. Stručná analýza situace

Základní škola Nižbor je pětiletá, navštěvují ji žáci 1. až 5. ročníku. Výhodou školy je klidné prostředí ve středu obce, velmi dobré materiální zabezpečení (PC, IT, didaktické pomůcky), kvalitní stabilní pedagogický sbor (výborná spolupráce, sdílení a další vzdělávání ped. pracovníků). ŠD probíhá také v kmenových třídách. Školní jídelna byla zbudována s výdejnou jídelnou v průchodící místnosti, která spojuje obě části školy a slouží mimo jiné k přístupu žáků na WC. Součástí školy je hřiště a travnatý pozemek, který je využíván pro činnost ŠD, projektové dny, školní soutěže, v příznivém počasí pro výuku TV.

Výuka anglického jazyka probíhá od 2. ročníku.

Učebny školy jsou vybaveny počítači, IA tabulemi, novými učebními pomůckami.

V učebnách jsou pěnové koberce, kde žáci mohou trávit volný čas během přestávek, v hodinách je prostor využíván k výuce, hrám a soutěžím.

Škola podporuje zdravý životní styl – třídění odpadu, zdravá strava, minimalizace času stráveného na elektronických zařízeních apod.

Školní družina má 3 oddělení. Zájem o ŠD je velký, kapacita 75 dětí bývá naplněna.

Z hlediska výskytu rizikového chování žáků a jejich bezpečnosti vnímáme jako problematická místa školy prostory šatny, které jsou prostorově nedostatečné.

Školní preventivní tým tvoří ředitelka školy, školní metodik prevence, výchovný poradce, jeden zástupce z učitelů a jedna vychovatelka, kteří sledují a řeší rizikové chování mezi žáky. V případě potřeby se na řešení aktuálních výchovných nebo vzdělávacích problémů účastní také třídní učitel konkrétního žáka, případně další pedagogičtí pracovníci.

Naše škola úzce spolupracuje s málotřídními školami: ZŠ Karlštejn, ZŠ Hýskov a ZŠ Tmaň. Během školního roku společně pro děti organizujeme vybíjenou, výtvarnou a environmentální soutěž. Spolupráce probíhá i mezi pedagogy – společná školení a semináře, výměny zkušeností.

Školní preventivní tým ve školním roce 2023-2024 tvoří:

Mgr. Pavlína Kupková, Mgr. Ivana Vrbková, Irena Nováková a Jaroslava Janovská.

3. Stanovení cílů MPP

Dlouhodobý cíl

Cíl: PRO ŽÁKY	Vést žáky k samostatnosti a zodpovědnosti za své chování a za své zdraví. Výchova a vzdělání žáků ke zdravému sebevědomí a životnímu stylu. Budování vzájemného respektu vůči ostatním. Bránit výskytu rizikového chování nebo snížit jeho
----------------------	--

	pravděpodobnost. Respektování sociálního statutu dítěte. Osobní bezpečí žáků. Seberozvoj.
Ukazatele dosažení cíle:	Monitoring, ověřování. Nízká úrazovost. Minimální výskyt patologických jevů ve škole.
Zdůvodnění cíle:	Ne vždy dobrý vzor v rodině a ve společnosti, vliv reklamy a médií.
Návaznost na strategii školy:	Dlouhodobá strategie školy je zaměřena v nespécifické prevenci na rozvoj zdravého životního stylu, zdravého sebevědomí žáků a na podporu sociálních a komunikačně vztahových dovedností žáků. Pohyb v digitálním prostoru při online výuce.
Cíl: PRO UČITELE	Vzdělávání učitelů v oblasti primární prevence. Vytvoření otevřené školy s bezpečným prostředím. Podpora vedení třídnických chvil (proškolení pedagogů v dovednostech, jak je vést a současně podpora práce s dětmi v průběhu celého školního roku). Systematicky působit proti vzniku patologických jevů.
Ukazatele dosažení cíle:	Zapojení všech pedagogických pracovníků do DVVP. Vzájemné předávání informací v kolektivu pedagogů.
Zdůvodnění cíle:	Potřeba neustálého sebevzdělávání, reagování na vývoj, změny a nové trendy ve výchovně – vzdělávacím procesu a reakce na vývoj technologií.
Návaznost na strategii školy:	Dlouhodobá strategie školy je zaměřena na odborný růst pedagogů – v oblasti řešení konfliktů, šikany, kybersikany a vytváření pozitivního klimatu ve třídním kolektivu.

Cíl: PRO RODIČE	Spolupráce školy a rodiny při prevenci. Vymezení jejich zodpovědnosti a povinností. Účast rodičů na třídních schůzkách. O dění ve škole jsou informováni formou webových stránek školy, elektronické komunikace a přes žákovské knížky.
Ukazatele dosažení cíle:	Komunikace rodičů se školou a zpětná vazba. Komunikace a spolupráce s rodinami žáků.
Zdůvodnění cíle:	Včasně zachycení změněných či nepříznivých podmínek s dopadem na osobnostní, sociální rozvoj dítěte a jeho vzdělávání a nastavení optimálních podmínek pro žáka.
Návaznost na strategii školy:	Dlouhodobá strategie školy je zaměřena v nespécifické prevenci na rozvoj zdravého životního stylu, zdravého sebevědomí žáků a na podporu sociálních a komunikačně vztahových dovedností žáků a rozšiřování spolupráce rodiny a školy.

Krátkodobý cíl

Cíl: PRO UČITELE	Práce s pravidly třídy, podpora klidné tvůrčí atmosféry ve třídě. Vytváření bezpečného prostoru a klima třídy. Systematické a trvalé působení proti vzniku patologických jevů.
Ukazatele dosažení cíle:	Zlepšení komunikace žák-žák, žák – učitel, žáci - učitel
Zdůvodnění cíle:	Řešení problémů ve třídě, sdílení pocitů, názorů a jejich respektování.

Návaznost na strategii školy:	Dlouhodobá strategie školy je zaměřena na posilování pozitivních vztahů v třídním kolektivu a týmovou spolupráci. Uvědomění si vlastní sebehodnoty ve společnosti.
--------------------------------------	--

Cíl: PRO ŽÁKY	Respektování a dodržování společně vytvořených třídních pravidel. Osvojení základů komunikace a slušného chování – umět pozdravit, požádat, poděkovat, omluvit se, umět vyřešit drobné krizové situace. Rozvíjení empatie vůči odlišnostem.
Ukazatele dosažení cíle:	Zlepšení komunikace žák - žák, i žák - učitel
Zdůvodnění cíle:	Větší samostatnost, otevřenost a budování zdravého sebevědomí žáků.
Návaznost na strategii školy:	Dlouhodobá strategie školy je zaměřena na posilování pozitivních vztahů v třídním kolektivu a týmovou spolupráci.

Cíl: PRO RODIČE	Prohlubování součinnosti rodiny a školy, zapojení rodičů do mimoškolních akcí. Zajištění podmínek bezpečného vyjednávání ve škole a při řešení problémů.
Ukazatele dosažení cíle:	Komunikace a včasná spolupráce rodičů se školou a zpětná vazba. Účast rodičů na aktivitách školy.
Zdůvodnění cíle:	Včasné zachycení změněných či nepříznivých podmínek s dopadem na osobnostní, sociální rozvoj dítěte a jeho vzdělávání. Zvyšování povědomí o odpovědnosti za vytváření podmínek pro bezpečí žáků ve škole i mimo školu.
Návaznost na strategii školy:	Dlouhodobá strategie školy je zaměřena v nespecifické prevenci na rozvoj zdravého životního stylu, zdravého sebevědomí žáků a na podporu sociálních a komunikačně vztahových dovedností žáků a rozšiřování spolupráce rodiny a školy.

Specifická prevence

Název programu	Celoroční cíl je zaměřen na posilování pozitivních vztahů v třídním kolektivu a týmovou spolupráci. Šikana, kyberšikana - bezpečnost pohybu v internetovém prostředí, používání sociálních sítí, virtuální závislosti na IT technologiích. Rasismus a intolerance k jiným národnostem a odlišnostem. Zanedbávání dětí. Násilné chování – vandalismus, ubližování. Sebehodnota žáka ve společnosti. Základy Etikety.
Typ programu	Akce pořádané během celého školního roku 2023-2024
Stručná charakteristika programu	U žáků 1. stupně bude program směřovat k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji, k rozvoji komunikace, učení se řešení konfliktů, na osvojení pozitivního sociálního chování, posilování pozitivních životních hodnot a postojů a tím zlepšování vzájemných vztahů, klimatu v jednotlivých třídách i jako prevence rizikového chování.

	Budovat zdravou sebedůvěru dětí, aby se dokázaly v kolektivu prosadit (ne však na úkor ostatních) a spolupracovat, ale také aby uměly přijmout a respektovat názory a odlišnosti druhých (dovednosti, národnost, jazyk apod.). Etiketa jako základ slušného chování.
Realizátor	Pedagogičtí pracovníci školy.
Cílová skupina	Žáci 1. – 5. ročníku
Počet žáků v programu	85
Zdůvodnění cíle	Ne vždy dobré vzory v rodině i v okolním světě. Zhoršující se komunikace mezi lidmi díky komunikaci na sociálních sítích. Zvyšování odolnosti vůči negativním vlivům. Rostoucí agresivita, netolerantnost. Vliv médií.
Návaznost programu na cíle PSŠ	Cíl souvisí s budováním dobrého klimatu školy, zkvalitnění sociální komunikace, budováním optimálního preventivního programu školy. Dlouhodobá prevence.
Ukazatele úspěšnosti	Minimalizace případů porušení školního řádu, méně negativních kázeňských opatření, bezpečné chování ve všech oblastech. Asertivní jednání, slušné chování, solidarita, tolerance. Základy Etikety.
Termín	Šk. rok 2023-24
Zodpovědná osoba	Vedení školy + školní metodik prevence

Nespecifická prevence

Konkrétní cíle v podobě znalostních kompetencí žáků

1.– 2. ročník

Dětem je nutné po vstupu do školy nabízet nejen konkrétní dovednosti ale zejména vytvářet modelové situace, se kterými se mohou setkat ve škole i mimo školu. Pro vytvoření optimálního sociálního klimatu je důležité vzájemné poznání žáků a pedagogů.

3.– 5. ročník

Optimální jsou programy k pozitivnímu ovlivnění zdraví žáků, které je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody, při současné změně postojů k sobě, k prožívání sebe jako individuality, ale v kontextu s druhými lidmi, se školní komunitou a okolním světem, k pozitivnímu citovému naladění a myšlení, k osvojení si dovednosti řešit stres a k dodržování životosprávy. Programy orientované na hlubší poznání dovedností osvojených při vstupu do školy, na schopnost pracovat v kolektivu a uvědomění si, co tělu prospívá, je vhodné realizovat formou programů spojených se sportovní činností a aktivním trávením volného času. Je zde osvojována i vzájemná pomoc, podřízení se možnostem skupiny, zvládnutí fyzicky náročných situací.

Program by měl být zaměřen na:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- dodržování základních pravidel etikety – společenského chování,
- žáci respektují a dodržují společně vytvořená třídní pravidla,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- žáci se se orientují ve školním prostředí,
- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog,
- žáci znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- žáci znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- žáci mají vědomí o tom, jak pečovat o zdraví a o zdravém životním stylu,
- žáci mají právní povědomí o právních dopadech,
- žáci chápou nebezpečí a nástrahy internetu včetně používání mobilu,
- základní orientace v dopravní výchově,
- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- žáci znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- žáci znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- žáci vědí o zákonech omezujících kouření, používání alkoholu a o zákonech týkajících se užívání a šíření drog,
- žáci umějí pojmenovat základní mezilidské vztahy, umějí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- žáci vědí, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozují jejich práva
- žáci mají povědomí o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.) je protiprávní,
- žáci chápou nebezpečí a nástrahy internetu. Dokáží rozlišit nevhodné chování a oznámit rodičům podezření na závadné jednání.

OBSAHOVÉ ZAMĚŘENÍ:

1. Poznávání sebe samého, snažit se rozvíjet kladné stránky osobnosti, potlačovat prvky negativních projevů chování (agresivity). Mít rád sebe samého, takového, jaký jsem.
2. Posilování sebevědomí dětí, vést je k samostatnosti a zodpovědnosti za své chování.
3. Nebát se projevit své emoce, podporovat kladné a tlumit negativní projevy, vést k sebeovládání.
4. Rozvíjení komunikačních dovedností - umět se vyjádřit, formulovat své názory a postoje, dokázat se prosadit (asertivita chování). Učit se naslouchat druhým, vcítit se do problémů druhých.
5. Naučit se i odmítat, umět posoudit správnost svého rozhodnutí, umět obhájit svůj názor.
6. Učit žáky řešit konfliktní situace, potlačit prvky agresivity.

7. Zvládání stresu a náročných situací, zařazování relaxačních prvků při výuce.
8. Vést žáky ke spolupráci, umět pomoci slabšímu, dokázat se zastat spolužáka.
9. Vytváření žebříčku hodnot.
10. Podporovat zdravý životní styl. Umožnit dostatek pohybu a vést je k návykům správné životosprávy (pravidelná pestrá strava s dostatkem vitamínů, pitný režim).
11. Vytvářet u žáků správné postoje a naučit je dovednostem jak odmítat závislosti tím, že se naučí:
 - -rozpoznat kritické situace v reálných situacích i v kyberprostoru.
 - -zvážit možná řešení a jejich následky
 - -zvolit jedno řešení a realizovat je
12. Podporovat zvědavost. Hledat klady a zápory v každé životní situaci.
13. Hry a aktivity rozvíjející spolupráci mezi spolužáky.
14. Směřovat žáky k aktivnímu využití volného času, k chápání vlastního potenciálu.
15. Vést žáky k základním etickým dovednostem.

FORMY a metody práce:

- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání
- párová, skupinová práce ve třídě
- samostatná práce (slohové práce na dané téma, projekty...)

Pravidelné měsíční preventivní bloky s cílovou tematikou – ETIKETA

Zařazování her, modelových situací do výuky.

Pohybové aktivity.

Prvky dramatické výchovy ve výuce.

Spolupráce rodiny a školy – společné akce, např. Projekt Halloween, projekt Slunce (výtvarné zpracování, spolupráce žáků a zákonných zástupců), podobně jako Plast v min. šk. roce., kde mají možnost zapojit se celé rodiny. Vystoupení žáků při příležitosti vánočního rozsvěcení stromku ve Stradonicích, u Sklářny Nižbor a na vánočním jarmarku v areálu naší školy. Akce školní družiny pro děti a rodiče, 1. r. – pasování na čtenáře, 5. r. – rozlučkové vystoupení pro rodiče. Návěst různých vystoupení na Talentiádu v rámci tříd atd. Spolupráce se zahrádkáři Nižbor – příspěvní výrobků na jejich vánoční výstavu na zámku Nižbor. Den dětí s hasiči, návěst evakuace, kroužky, besedy s policií ČR, zdravotěda, preventivní programy (Mgr. Sixta), návěstěva divadla, projekty s rodiči (čarodějnice), výstavy, sportovní utkání (hokejbal,), dopravní výchova 4.-5, tř., EVVO den, a další.

Zájmové kroužky:

Možnost výuky angličtiny, hry na klavír, klávesy, flétnu či kytaru, zpěv (ZUŠ dr. Tauberové), hokejbalový kroužek, kroužek němčiny, keramiky, robotiky, English Drama apod..

Plánované školní akce, příklady

- plavecký výcvik (2. a 3. r)

- Den otevřených dveří pro rodiče a budoucí prvňáčky
- Velikonoční dílny pro žáky ŠD ve spolupráci se zahrádkáři Nižbor (ČSZ)
- Práce s třídami pod vedením odborníka na prevenci p. Sixta
- Projekt EVVO
- Projekt Etiketa

Spolupráce s ostatními subjekty

- společné akce: vánoční vystoupení, tříkrálová sbírka, oslava Dne dětí apod.,
- účast v různých soutěžích (výtvarné, sportovní...),
- spolupráce škol (sportovní, výtvarné soutěže),

Program bude vyhodnocen v závěru školního roku.

Preventivní program školy vychází z těchto základních dokumentů:

- Národní strategie protidrogové politiky
- Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT
- Strategie prevence kriminality
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
 - Školský zákon
 - Vyhláška č. 72/2005Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
 - Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
 - Vyhláška č. 197/2016Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005Sb. a dalších - viz: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/metodicke-pokyny>

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

1. Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Nejedná se pouze o špatný prospěch, ale rovněž o vytváření negativních psychických postojů a emočních stavů k vlastnímu učení, vzdělávání, učitelům a škole obecně. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě. Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy a je vázána na spolupráci zákonných zástupců se školou.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Školní neúspěšnost žáků řeší členové školního poradenského pracoviště (metodik prevence, výchovný poradce) v úzké spolupráci s třídními učiteli, vedením školy, ostatními pedagogy a se zákonnými zástupci žáka.

2. Faktory školní neúspěšnosti

- a. Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole. Jedná se především o tyto faktory:
 - osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži,
 - poruchy chování, PAS,
 - zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence,
 - vysoká absence,
 - změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu,
 - nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče, rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou,

- nadměrně ochranné rodinné prostředí,
 - dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, ve třídě, ve vztahu s učitelem), ohrožení sociálně patologickými jevy,
 - dítě – cizinec.
- b. Žák je ohrožen školní neúspěšností, když
- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen,
 - dlouhodobě neplní zadané úkoly,
 - svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření,
 - jeho příprava není systematická.
- c. Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti jsou
- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie, poruchy chování,
 - zvýšená absence v některém předmětu, nebo celková absence, záškoláctví, obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese.

3. Vzdělávací výsledky žáků

- a. Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze a aktivně s výsledky pracuje v zájmu zkvalitnění vzdělávání.
- b. Škola efektivně vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu a ukončování jejich vzdělávání na všech úrovních řízení pedagogického procesu, umí doložit procesy a výsledky tohoto hodnocení a dokáže zpracovat opatření, která vedou ke zkvalitňování procesu hodnocení úspěšnosti žáků. S výsledky hodnocení cíleně pracují pedagogové i vedení školy, jejich činnosti a opatření zkvalitňují vzdělávání žáků a snižují jejich neúspěšnost.

4. Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků

Základem účinného řešení školní neúspěšnosti je správné rozpoznání příčin, viz výše uvedené faktory.

- a. Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků prostřednictvím postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, vytvoření PLPP, případně integrace žáka a vytvoření IVP.
- b. Odchylka v celkové úrovni inteligence: žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace, spolupráce s PPP - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
- c. Žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou

- d. Žáci s vysokou absencí: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky – pravidelné zadávání probrané látky k dostudování učiva, případné termíny k dozkoušení, konzultace, pedagogická intervence.

5. Řešení školní neúspěšnosti

a. Přecházení školní neúspěšnosti jako preventivní opatření spočívá především v těchto opatřeních:

- klást na dítě přiměřené nároky,
- dbát na jeho pravidelnou docházku do školy, důsledně kontrolovat splnění zadaných úkolů,
- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky,
- oceňovat jeho jedinečnost,
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory,
- podporovat aktivitu žáků, dát mu příležitost zažít úspěch,
- motivovat žáky, rozebírat s ním jeho úspěchy,
- vyhýbat se negativnímu srovnávání,
- věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka.

b. Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život. Podpůrná opatření jsou volena individuálně na základě zjištěných vzdělávacích potřeb žáků. Jedná se zejména o:

- a) individuální přístup (motivace, akceptování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce), práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva, využívání kompenzačních pomůcek,
- b) přímou intervenci učitele
- c) poskytování individuálních konzultací a doučování
- d) vypracování plánu pedagogické podpory
- e) vypracování IVP
- f.) zařazení žáka do pedagogické intervence – doučování.

Důležitým faktorem při prevenci školní neúspěšnosti je klima školy, tedy vytváření a udržování bezpečného prostředí, atmosféry důvěry mezi žáky i mezi žáky a pedagogy. Pedagogové pracují s vědomím, že každý žák by měl ve škole zažít úspěch. V případě zjištění žákovy neúspěšnosti informují členy školního poradenského pracoviště a společně stanoví další postup. Škola informuje zákonné zástupce žáka a řešení s nimi konzultuje. Návrhy na zařazení do programu a hodnocení pokroků v nastavených opatřeních konzultuje pedagogická rada.

Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči je pro úspěšnou prevenci školní neúspěšnosti nezbytná. Je důležité, aby rodiče byli informováni o tom, jak jejich dítě ve škole prospívá. Škola by měla rodičům poskytovat pravidelnou zpětnou vazbu a doporučení, jak mohou svému dítěti pomoci.

- c. Konkrétní preventivní aktivity, které lze realizovat ve škole:

- Výuka sebeřízeného učení
- Výuka sociálních dovedností
- Rozvoj čtenářské gramotnosti
- Rozvoj matematické gramotnosti
- Programy pro podporu žáků se SVP
- Výuka sebeřízeného učení: Škola by měla žáky naučit, jak se učit. To znamená, že by jim měla pomoci rozvíjet dovednosti, jako je plánování, organizování, hodnocení a řešení problémů.
- Výuka sociálních dovedností: Škola by měla žáky učit, jak pracovat s ostatními, jak zvládat konflikty a jak se prosazovat.
- Rozvoj čtenářské gramotnosti: Čtení je základní dovednost, která je nezbytná pro úspěch ve škole. Škola by proto měla zajistit, aby všichni žáci měli přístup ke kvalitnímu čtenářskému materiálu a aby měli dostatek příležitostí k rozvoji čtení.

6. Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

- a. Včasné podchycení žákových potíží jednotlivými vyučujícími. Ti zejména vyhodnotí, zda jde o ojedinělý výpadek, nebo trvalejší problém, v takovém případě o neúspěšnosti informují zákonné zástupce žáka a třídního učitele. Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více vyučovacích předmětů, případně i ve spojení s výchovnými problémy.
- b. Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje zákonné zástupce žáka, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem, metodikem prevence rizikového chování, školním psychologem, je-li tento k dispozici či dalšími členy školního poradenského pracoviště. Kromě individuálních pohovorů je možné svolat jednání výchovné komise. O zásadních jednáních se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP, apod.).
- c. Třídní učitel je v častém písemném, telefonickém nebo osobním kontaktu se zákonným zástupcem.
- d. Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků a přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

7. Závěr

Prevence školní neúspěšnosti je důležitým úkolem školy. Je třeba věnovat pozornost všem faktorům, které mohou vést ke školní neúspěšnosti, a realizovat preventivní aktivity, které pomůžou žákům, aby dosáhli úspěchu ve škole. Škola si v prevenci školní neúspěšnosti stanovuje dlouhodobé cíle:

- vytvářet kvalitní a podnětné prostředí ve třídách a škole,
- trvalé sledování a vyhodnocování této problematiky, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních,

- v rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů pro tuto oblast,
- poskytovat účinnou nabídku pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace,
- vytvářet takové školní a třídní prostředí, které je vůči žákům vstřícné a vytváří důvěryhodnou atmosféru ve vztahu k pedagogům,
- školní poradenské zařízení vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

Platnost od 4. 9. 2023

V Nižboru 1. 9. 2023

Vypracovala: P. Kupková, Mgr. Ivana Vrbková

Krizový plán školy

Školní krizový plán se uplatňuje při řešení krizových situací ve škole. Krizovou situací rozumíme situaci, která vyžaduje přerušování vyučování v dané třídě a oddělení jednoho či více žáků od zbytku třídy. S krizovým plánem jsou obeznámeni všichni pracovníci školy. Je k dispozici u ředitelky školy a ve sborovně.

Krizové situace

- Afektivní záchvat
- Dítě pod vlivem návykových látek
- Epileptický záchvat
- Úraz
- Náhlé onemocnění
- Svévolné opuštění třídy (školy)
- Zjištění příznaků šikany
- Další situace vyžadující uplatnění školního krizového plánu.

Postup v krizové situaci - primární intervence

- Zajistit bezpečnost dítěte, které se nachází v krizové situaci, oddělit ho od ostatních dětí.
- Uvědomit co nejrychleji osobu, která může vzniklou situaci řešit (ředitele školy).
- Pokud není možné opustit třídu (je třeba řešit vzniklou situaci s ostatními dětmi, či zajistit jejich bezpečnost), je vhodné vyslat „spojku“ (spolehlivé dítě), které situaci oznámí v ředitelně školy (dle situace).
- Zajistit bezpečnost ostatních dětí.
- Pokud dítě ihned přebírá do péče ředitelka (či učitel, který právě nevyučuje), pedagog se vrací urychleně do třídy.
- Pokud je nutná přítomnost pedagoga u dítěte v krizové situaci, převezme dozor nad třídou jiný pedagog, který právě neučí, případně jakákoli jiná osoba starší 18-ti let. Přivolání náhradního pedagoga či jiné osoby do dané třídy zajistí ředitelka školy.

Následná intervence

Další práci s dítětem či se třídou dle druhu krizové situace zajišťují:

1. Interní pracovníci
2. Školní metodik primární prevence
3. Výchovný poradce

4. Externí pracovníci
5. Pedagogicko-psychologická poradna
6. Externí kvalifikovaní pracovníci v oboru primární prevence
7. Speciálně-pedagogické centrum (které má dítě v péči)
8. Středisko výchovné péče (které má dítě v péči)
9. Dětská psychiatrie
10. OSPOD (dle místa bydliště dítěte)
11. Preventivní skupina Policie ČR
12. O.S. Prevcentrum

Důležité kontakty

Policie – 158

Hasiči – 150

Záchranná služba – 155

Tísňové volání - 112

Linka bezpečí (nonstop, zdarma) Tel: 800 155 555 pro děti zdarma 116111

Krizové centrum linky bezpečí Tel: 266 727 953, 266 727 955, 266787979 (po – pá: 8:00 – 16:30)

Rodičovská linka linky bezpečí Tel: 283 852 222 (po: 13:00 – 16:00, stř: 16:00 – 19:00)

OSPOD (Sociálně právní ochrana dítěte) Jana Uxová 311 630 258 720 113 114

prevence@msmt.cz

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Krizový plán vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6. **Škola je povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.**

Z tohoto důvodu musí pedagogičtí pracovníci budovat pozitivní vztahy mezi žáky

- vzájemná tolerance
- solidarita se slabšími
- zvyšování schopnosti empatie
- úcta k životu
- spolupráce s ostatními a tím šikanování mezi žáky předcházet.

V případě výskytu šikanování jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož **záměrem je ublížit**, ohrozit nebo **zastařovat** žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v **cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích** jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako **demonstrativní přehlížení a ignorování žáka** či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Řešení - krizový plán při výskytu šikany

1. Oznámení krizovému týmu školy

V případě podezření na výskyt šikany, nebo získání takové informace, je každý z pedagogů povinen nahlásit jej krizovému týmu školy.

Krizový tým (KT) školy tvoří:

2. Rozhovor s informátory (rodič, kamarád, kolega, žák,..), KT

Chránit zdroj a obsah informací, vnímat i jakoukoli téměř nereálnou výpověď. Snahou musí být zabránit prozrazení toho, kdo o šikaně informoval, tedy ochránit informátory před pomstou agresorů. Vyšetřování je realizováno tak, aby ostatní nemohli vyhodnotit, co kdo řekl. Vždy informace ověřit, vše zapsat.

3. Nalezení a vyslechnutí svědků, KT

Vytipování svědků, důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí, vyslechnutí nejlépe mezi čtyřma očima (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní o ničem nevěděli (ochrana oběti). Co, kdy, kde, jak, jak dlouho, provést zápis.

4. Zajistit ochranu obětí a ohrožovaným žákům , KT

Rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli – možná pomsta agresorů (nereagovat obranně, nezpochybňovat, empatie, otevřenost, nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli „scifi“ výpověď ověřit), vše si zapsat pro další potřebu. Zvýšená pozornost ve školním klimatu (třídním), zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech) a časté nahlížení do třídy o přestávce (nenápadně) - po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat obět' doma - doporučit rodičům odborníka v PPP nebo v SVP, či v jiné instituci zabývající se touto problematikou.

5. Rozhovor s agresory, KT Nutnost poskládané mozaiky informací, (důkazy, musím mít jistotu o tom, co se ve třídě děje - kdy, kde, jak a komu co udělali) Výpovědi k jednotlivým otázkám je nutné důkladně zapsat a uspořádat do kvalitního důkazního materiálu. Musíte mít jistotu, jak šikanování konkrétně probíhalo. Zabránění domluvě agresorů. Případné nahlášení PČR.

Stručný zápis (informace o výskytu a řešení šikany) do poznámek v třídní knize.

Práce Krizového týmu

- Vyhodnocení šetření a navržení řešení, kázeňských opatření.
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora).
- Vyjádření zákonných zástupců.
- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola.
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora).
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila).
- **Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou.**
- Zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.
- Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.
- Rozhovor se zákonnými zástupci obětí v jiný den, individuální setkání.

- Sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních).
- Časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima).
- Spolupráce s rodiči (ochrana oběti), kontakt na instituce (Pedagogicko-psychologická poradna, Středisko výchovné péče).

Práce s celou třídou

- uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě
- nastavení pravidel ve třídě (nutno dodržovat všichni)
- třídu neustále sledovat
- ozdravění třídy – dlouhodobý proces
- třídnické hodiny, výuka
- výlety

Při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou)

KRIZOVÝ PLÁN PRO ŠD

POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY:

1. Prošetření okolností, vyslechnutí svědků
2. Informování zákonných zástupců, zápis do sdělení
3. Zápis do třídní knihy družiny
4. Projednání s krizovým týmem ŠD
5. Projednání se zákonnými zástupci agresora i šikanovaného
5. Vyhodnocení šetření a navržení řešení, kázeňských opatření

Krizový tým školy pro ŠD tvoří:

ředitelka Mgr. Ivana Vrbková, školní metodik prevence Mgr. Radka Kašparová,
vychovatelka Jaroslava Janovská

Za **záškoláctví** je považována absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušování školního řádu, současně jde o porušení školského zákona. Záškoláctví je nejvýraznější formou odporu dítěte ke škole.

Záškoláctví se může projevit ve více podobách. Prvním typem záškoláctví je ta skutečnost, že dítě do školy nechodí, ale rodiče si myslí, že školu navštěvuje. Druhým typem je záškoláctví s vědomím rodičů. Třetím typem je záškoláctví s klamáním rodičů, kdy si dítě vymýšlí, že má nějaké zdravotní potíže. Dalším typem jsou útky ze školy a posledním záškoláctvím je odmítání školy např. ze strachu ze šikany či výskytu školní fobie.

Postup při řešení záškoláctví ve škole

1. Neomluvenou nepřítomnost třídní učitel neprodleně hlásí výchovnému poradci.
2. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 hodin řeší třídní učitel se zákonným zástupcem dítěte pohovorem, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti a upozorní na povinnosti stanovené zákonem. Seznámí s možnými důsledky v případě opakované neomluvené nepřítomnosti. Provede zápis pohovoru (na doporučený vzor), do kterého uvede dohodnutý způsob nápravy. Zápis zákonný zástupce podepíše a obdrží kopii.
3. Neomluvenou nepřítomnost v počtu nad 10 hodin řeší stejným způsobem výchovná komise školy (ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, zástupce ŘŠ).
4. V případě, že neomluvená nepřítomnost přesáhne 25 hodin, vedení školy zašle dokumentaci orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem. Nejčastějším projevem sebepoškozování je řezání žiletkou, pálení kůže, škrábání, píchání jehlou, rozrušování hojících se ran, značkování rozpáleným kovem, tahání kůže či vlasů a jiné.

Postup při zjištění sebepoškozování

- posoudíme závažnost sebepoškozování
- informujeme zákonné zástupce dítěte
- nabídneme kontakty na odborníky – psychologa, psychiatra
- motivujeme dítě i rodinu k návštěvě specialisty
- stanovíme jasné hranice a pravidla na půdě školy
- pokud hrozí přímé riziko závažného ublížení nebo ohrožení života – kontaktujeme psychiatrické oddělení či kliniku spádové nemocnice

Syndrom CAN je definován jako poškození fyzického, psychického i sociálního stavu a vývoje dítěte, které vzniká v důsledku jakéhokoli nenáhodného jednání rodičů nebo jiné dospělé osoby, jež je v dané společnosti hodnoceno jako nepřijatelné. Příznaky CAN vznikají následkem ubližování nebo nedostatečné péče. Dospělý agresor zde zneužívá fyzické síly či psychické nadřazenosti a moci nad komplementárně podřízeným a závislým dítětem. Do syndromu CAN jsou zařazeny následující kategorie – psychické a fyzické týrání, sexuální zneužívání, zanedbávání, šikanování, systémové týrání, sekundární viktimizace a **Münchhausenův syndrom by proxy**.

Postup při zjištění syndromu CAN

- Důležitá je všímavost pedagoga, zda dítě nese nějaké znaky týrání. Jde o změny chování žáka či o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem.

- Pedagog by se měl vždy pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Rozhovor s dítětem nemusí vést pouze třídní učitel, ale i jakýkoliv jiný zaměstnanec školy, kterému žák důvěřuje.
- Další informace je možno získat od spolužáků či sourozenců.
- Ve většině případů je vhodné oslovit rodiče, kteří by měli okomentovat to, jak si vysvětlují problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákovy chování je něco jiného než domácí týrání
- Pokud dítě samo přizná, že je týráno, nebo si tuto informaci učitel jinak potvrdí, je vhodné kontaktovat OSPOD, případně místní oddělení Policie ČR.

Pod pojmem **kyberšikana** rozumíme šikanování jiné osoby pomocí informačních technologií – internetu, mobilních telefonů apod. Nejčastěji se jedná o vydírání, ubližování, ztrapňování, obtěžování, zastrašování, ohrožování aj. Pachatel často jedná anonymně.

Postup při řešení kyberšikany

- zahájíme rozhovor s účastníky
- informujeme zákonné zástupce oběti i agresora
- informujeme pedagogické pracovníky
- v případě podezření na trestný čin kontaktujeme Policii ČR

Zdroje

Metodické dokumenty: Obsahuje metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování schválená vedením MŠMT: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) a Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j. MSMT- 22294/2013-1)

Internetové odkazy

www.linkabezpeci.cz

www.bkb.cz – Bílý kruh bezpečí

www.rosa-os.cz– centrum pro ženy, oběti domácího násilí

www.dumtriprání.cz

www.bezpecnyinternet.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.bezpecne-online.cz

www.internetporadna.cz

www.szu.cz – Státní zdravotní ústav

www.alik.cz – internetová poradna

www.tipni-to.cz – o kouření pro teenagery

www.nekuratka.cz

www.zachranny-kruh.cz

Tento program nabývá účinnosti dne 4. 9. 2023

Zpracovala: Mgr. Pavlína Kupková, Mgr. Ivana Vrbková

V Nižboru 1. 9. 2023